

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ – INSTITUȚIA CE LUCREAZĂ PENTRU POSTERITATE

Victoria VASILICA,
Biblioteca Națională a Republicii Moldova

O bibliotecă națională este instituția care are misiunea de a colecta, prezerva și pune în valoare patrimonial documentar al unui stat. Pentru a păstra istoria unei țări, cunoștințele dobândite de omenire și realizările acesteia, este absolut necesară constituirea și dezvoltarea unei biblioteci naționale. Responsabilitatea și greutatea titlului de cea mai importantă instituție de profil din țară vine la pachet și cu angajamentul față de breasla bibliotecară, cei care sunt parte a unui sistem cultural, informațional și biblioteconomic național.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) este instituția identitară a țării care își are originea de 191 de ani și 31 de ani de la atribuirea statutului de bibliotecă națională și care poartă în sine istoria statului Republica Moldova prin influențe și amprente lăsate adânc în etapele principale ale dezvoltării sale.

Reformarea Bibliotecii după atribuirea statutului de bibliotecă națională a început cu fundamentarea Modelului Strategic al Sistemului Național de Biblioteci și punerea unei baze solide pentru dezvoltarea bibliotecilor din țară, pe de o parte, iar pe de alta pe crearea unui nou model al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. În debutul acestei reforme a avut loc depolitizarea colecțiilor de carte ale BNRM, dar și în bibliotecile din țară datorită funcției de centru biblioteconomic național. Abordarea conceptului de bibliotecă națională este una complexă, deoarece aceasta nu e văzută numai ca o instituție în sine, ci și ca instituție-cheie care asigură unitatea sistemului național de biblioteci.

Potrivit Modelului strategic, funcția de centru biblioteconomic național care prevede printre altele formarea profesională continuă a bibliotecarilor este considerată drept una dintre funcțiile principale ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Platforma prin intermediul căreia este realizată această funcție este Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării (CFPC), din cadrul BNRM, creat în anul 2017, conform prevederilor Ordinului nr. 386 din 30 decembrie 2016 „Cu privire la optimizarea activității BNRM” al Ministerului Culturii. Această subdiviziune a BNRM, pe

parcursul a 5 ani a reușit să instruiască peste 10 mii de bibliotecari, în situația când fluctuația personalului de bibliotecă este constantă (valabil nu doar pentru domeniul biblioteconomic), există stringenta necesitate de a actualiza și forma competențe în mod constant pentru a menține și a dezvolta suflu și activitatea bibliotecilor din țară.

Centrul sus menționat se află ca și locație în blocul 2 al BNRM, clădirea fostului Seminar Teologic care este subiectul unei inițiative legislative ce prevede oferirea acestuia cu titlul gratuit Mitropoliei Basarabiei. Tot aici se află Centrul Național de Statistică care are misiunea de a recepționa, elabora, sintetiza și analiza, apoi disemina factorilor interesați informațiile statistice privind activitatea bibliotecilor din cadrul Sistemului Național de Bibliotecă. Secția Dezvoltare în Biblioteconomie oferă asistența de specialitate pe diferite componente ale organizării, funcționării și modernizării bibliotecilor, dar și dezvoltă Repozitoriul Național Tematic în Biblioteconomie și Științe ale Informării din Republica Moldova (<http://moldlis.bnrm.md/>). Menționăm faptul că această clădire nu este un depozit de carte, așa cum a fost vehiculat în spațiu public de mai mulți internauți chiar, dar este o clădire renovată care are săli de lectură, patru la număr, pentru studiu și cercetare, o sală modernă de instruire și spații de recreere, socializare pentru utilizatori.

Depozitul secției Carte Veche și Rară a BNRM este o bijuterie localizată, de asemenea în blocul 2. Condițiile de păstrare ale celor 33 576 unități bibliografice dintre care cărți 29 877 sunt specifice acestui tip de colecții: începând cu adaptarea sistemului de iluminare, sistemului de ventilare, temperaturii etc până la efectuarea dezinsecției și dezinfecției permanente. Muzeul Cărții, care este parte a secției Carte Veche și Rară, în anul 2022 a avut vizitatori din 13 țări. În același an, colecțiile acestei secții au fost completate cu 356 exemplare de carte. Principalele căi de achiziții sunt procurări, donații, dar și transfer intern. Printre noile achiziții sunt 5 exemplare de carte veche religioasă din sec. XVII, XIX : Шестоднев, Москва, 1645; Пентикостарион. Киев, 1894; Миней месяца Октябрь. Москва, 1891; Синахар. Киев, 1874 și Требник, Киев, 1875.

Sala de lectură a secției Carte Veche și Rară, găzduiește atelierele pentru copii în cadrul serviciului modern de bibliotecă *Școala Altfel* la care au participat anul trecut 4227 de copii din întreaga țară.

O altă secție amplasată localizată în această clădire este Colecția de Artă și Hărți, o colecție specială în sistemele de colecții și de asistență bibliografico-informațională și

documentară a utilizatorilor, organizată în scopul informării, dezvoltării, prezervării și valorificării patrimoniului artistic imprimat, promovării artei naționale și universale, inclusiv în scopul educării estetice. Utilizatorii acestei secții sunt membrii uniunilor de creație, criticii de artă, artiștii plastici, studenții instituțiilor de învățământ artistic, desigur și publicul larg interesat de acest domeniu. În afară de depozitul care găzduiește 216 mii de documente, secția pune la dispoziția utilizatorilor o sala de lectură echipată corespunzător și un spațiu expozițional pe perimetrul acesteia.

Audiovideoteca BNRM, o altă secție amplasată în blocul 2, are în gestiune circa 110 mii de documente de diferite tipuri (casete audio, casete video, DVD-uri, CD-uri, discuri de vinil, note muzicale, dar și muzica tipărită. Numărul acestora crește anual, inclusiv și importanța lor patrimonială.

Unica colecție care face parte din depozitul clasic, amplasată în blocul 2 este colecția de carte editată până în anul 1940 – parte a depozitului general, care se află în blocul principal al BNRM. Aceasta a fost transferată în blocul 2 pentru a scădea greutatea ce pune presiune pe spațiile de depozitare, în conformitate cu recomandările unei comisii de experți care au făcut expertiza blocului principal în anul 2002.

În cele 7 secții amplasate în blocul 2 activează 40 de specialiști, în mare parte de categorie superioară, responsabili de servirea utilizatorilor, inclusiv a celor aproximativ 4000 de bibliotecari din întreg Sistemul Național de Biblioteci și de asigurarea securității colecțiilor.

Desigur, că cea mai importantă dimensiune a unei biblioteci naționale este cea de salvagardare prin intermediul căreia autopoziționarea instituțională prevede grija față de colecții, conservarea și prezervarea patrimoniului național scris. Aceasta însă nu exclude alte dimensiuni cum ar fi rolul de centru biblioteconomic național, dar și prestator de servicii moderne organizate în concordanță cu politica de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă și cu profesionalismul angajaților și realizate pentru publicul larg inclusiv.